

Ese de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, cand o cõla intrãga, cand numai diumetate, adica dupa momentul impregiurãrilor.

Pretul de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe an intreg	7 fl. a. v.
diumetate de an	4 " " "
patrariu " "	2 " " "
pentru Romania si Strainetate:	
pe an intreg	15 fl. v. a.
diumetate de an	8 " " "
patrariu " "	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se fac la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adreeptul la Redactiune: Stadt, Wallfischgasse Nr. 8, Mezzanin, unde sunt a se adresã si corespundintiele, ce primesc Redactiunea, administratiunea sãu speditura; cãte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru a nu cãte si alte comunicãti de interes privat — se raspunde cate 7 cr. de linie, repetitiile se fac cu pretiu seadit. Pretiu timpului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa. Speditura: Schullerstrasse Nr. 11 unde se primesc insertiuni.

Viena 16/28 iuliu.

Viena e in stare esceptiunale, a intrat competintia tribunalelor militari si a supr'a cetatianilor in unele cauze, cari nu le insiram acã pentru cã cetitorilor nostri vor fi cunoscute d'in alte casuri asemene. Diaristic'a voind a purcede pe calea de pana acum'a, va trebui sã-si duca de merinde nu numai moderatiune ci si ingrigire. — „W. A.“ de secur in urmarea cutarei demandatiuni primite, lauda patriotismul Vienanilor, afirmand cã nu portarea lor aduse starea de asediu, ci elementele straine adunate in orasiu.

Fatia cu acãsta scire neplacuta, ne vom mangaiã cu alt'a imbucurãtorie, ce ni-o aduse diariul ministeriale „Wiener Abendpost“ vineri sãr'a, era astadi o repetesce diariul oficiale. Acãsta scire e:

„Incetarea de arme, care s'ar fi finit astadi (vineri) la 12 ore la mediadi, se prolungi cu cinci zile, adica pana la 2 aug. si incepend de la acãsta di d'in urma s'a incheiat armistitiu pe patru septemane. Totodata reprezentantele imperatesc d. conte Károlyi aduse spre ratiificatiune prã nalta preliminariele de pace a supra caror'a s'a facut invoice intre el si d. ministru presedinte al Prussiei.“

Deci armistitiul se va finã la 30 august. In restempul acest'a se sperã cã negociatiunile de pace vor duce la rezultat imbucurãtoriu. Unele diarie sunt de tot optimiste, nu presupun neci o pedeca in calea negociatiunilor, si astfel ar fi numai nisce simple formalitati cari acum'a ne despartiesc de returnarea pãcii.

Preliminariiele de pace nu sunt cunoscute inca in mod oficial, atãta remane nedenegat cã Austria va trebui sã se retraga d'in confederatiunea nemtiãscã, va dã Venetiã, si va contribuã la spesele de resbel ce le avã Prussia.

Italiã nu si-a aretat inca pusetiunea ce o va ocupã la pertratãrea preliminarielelor. Asceptãm cu nerabdare a sci parerea ei despre Tirol. —

Cu statele scaundarie nemtiesci, aliate ale Anstriei, bataliã se continua, si precum afirma unele sciri, Bavarii au reportat invingeri a supra Prusilor. — Cu tãte acestea ministrul bavar v. d. Pfordten e la cortelul principale prusesc in Nikolsburg pentru a medilocã ca sã pãta intrã si Bavariã in armistitiu. —

Romanii au parte indeplina mesura de tãte nenorocirile ce le aduse bataliã. Acestea acã vor sã mai aiba influentia daunaciãsa chiar si a supra desvoltãrei nãstre intelectuali, si anume a supra ortografiei nãstre. Cetitorii nostri nu-si vor potã splicã acest'a daca nu li vom spune acã si fapt'a. Avem informatiune d'in fonte secur, cumca regimul unguresc in cercustantiele resbelice de astadi, nu e plecat a dã concessiunea sãu licentia de lipsa pentru ca cei chemati la comisiunea filologica d'in Bucuresci pe 1 aug. sã pãta luã parte, era a nume dlui Babesiu in scris i-a denegat acãsta licentia. Mai socotind inca si vr'un cas neprevãdit ce se potã intemplã uneia sãu altei persãne, ce o ar impedecã, apoi adaugend

numarul celor'a ce nu se vor potã infãtisiã pentru lips'a de licentia, si va trebui sã ne convingem cu dorere cumca conferintia nu se va potã intregã pentru a reprezentã tãte patriele romane, pentru a lucrã in modul indegetat catra scopul ce-l dorim.

Frații nostri de preste Carpati, in tocm'a casã noi, vor senti dorere vedindu-se siliti a amanã realizarea acestui plan salutariu pana la zile mai ferici, mai liniscite.

Protocolul

siedintiei 21. ce corpul deputatilor romani a tãnut la 22. Iuniu 1866 inainte de amediadi la 4 ore.

(Continuare d'in nr. trecut.)

Sig. Papu obsãrva cã la desbãterea proiectului in multe puncte a avut pareri separate cu tãte acestea s'a supus majoritãtei, pentru cã regul'a sine qua non e, cã minoritatea sã se supuna majoritãtei; ast'a s'a dis, sãu s'a presupus cel putin, si s'a presupus cu tot dreptul si la urdirea inotirei nãstre, si ne-am legat la solidaritate; asiadar sã remanem la asta regula si mai pe sus de tãte sã remanem solidari si la subscrieri, si actul de sub cestiune sã-l subscriem cu totii. Daca ar fi vorb'a ca sã facem un proiect comun cu serbii, atunci si el ar fi de asta parere, pentru cã chiar el a fost care a propus acest'a inca mai demult si inca inainte de a se face proiectul nostru, dar nime nu l'a partinit; acum inse e vorb'a de subscrierea proiectului nostru, pentru ca sã potã dice, cã intr' adevãr avem un proiect, desã nu cuprinde parerea individuale a fie-caruia, dar care sã fie al nostru al tuturor'a. Ce se tiene de subscrierea proiectului d'in 1861, acest'a nu ni potã servi nõa de cinosura; pentru cã deãca ne vom provocã la acel'a ca act subscris de toti, atunci ne provocãm la un neadever; el a vedut acel proiect, si a vedut si subscrierile de acolo, dar intre aceste n'a vedut subscrierea lui Babesiu, cu tãte cã si acest'a a fost deputat atunci. In urma, daca totusi ore care-va n'ar vrã a-l subscrie, sã-l lasãm pe acel'a in buna voia sa.

Borlea si-spune parerea pe scurt cã proiectul numa atunci va avã valõre deãca-l vom subscrie cu totii, cã numa atunci castiga acel'a existintia autenticã. Ne tot disputãm de vro cateva septemane sãu lune, si abidã am ajuns ca sã avom un proiect. Ce va fi inse deãca vom incepe acum a ne disputã cu serbii; de la care disputa n'are sperantia la vre un rezultat care sã impãce pe tãte partile; dar i se pare cã si timpul e fõrte scurt pentru acest'a. . . . Sã se subscrie dara acum, si sã se subscrie de toti; sila fisica nu potã face la nime, cã nu potã face ca tiganul ca sã prindem de unul trei, si sã-i indesãm pãn'a in mana ca sã-si decifreze literale numelui pe hartia; crede inse cã d'in punct de vedere a solidaritatii cu toti trebe sã-l subscriem.

Medanu obsãrva numa atãta cã spre a ne potã pune intru intielegere cu serbii pentru facerea unui proiect comun, trebe mai nainte de tãte sã avom noi proiectul nostru; noi inse n'avem proiect pana atunci pana cand nu e subscris; sã-l subscriem dara, era acel'a care nu-l va subscrie, sã-l lasãm a se justificã inaintea opiniunii publice. —

Al. Mocioni nu potã partini parerea lui Fauru, pentru cã daca facem conclus, acel'a e al tuturor'a si obligã pe toti; dar cu acest'a nu voiesce a dice cã proiectul nostru sã-l subscriem acum, ci sã incercãm a face un proiect comun cu serbii si atunci apoi sã decidem despre subscriere, in care cas totdeun'a va fi de parere cã proiectul va fi de a se subscrie de toti. —

Ioanovicu scie nainte cã aceea ce va dice nu va partini majoritatea. Solidaritatea

nãstra consiste in duõe locuri: a) ca minoritatea sã nu atace conclusele majoritãtei in public; b) minoritatea in casuri speciale va fi escusata de la vot. Acum inse vede cã se dã alt intieles solidaritatii nãstre, si vre sã se estinda pana acolo cã minoritatea e detõre a votã si a subserie lucruri ce sunt in contra convingerei sale. Daca o scia acest'a de la inceput, atunci i pare reu cã trebe sã o spuna, cã n'ar fi intrat intru inoicire. Proiepte de lege se pot subscrie si numai de unul, fara ca prin acest'a sã fie esclusi de a-l aperã ceia ale caror'a convingeri sunt espresã in acel proiect de lege; si asiã cede cã solidaritatea nãstra nu e vatemata nici decum, deãca proiectul nostru lu va subscrie si numa unul. Obiectul ce este sub discussiune trece peste competintia inotirei nãstre, si salvarea principiilor sale nu-l iãrta a subscrie proiectul de sub cestiune.

Ivacicovicu intru tãte e de opiniunea antevorbitoriului.

Sig. Popovicu dice pe scurt cã proiectul nostru nu l'am facut pentru archiva, ci pentru ca sã-l dãm la dictã. S'a propus o modalitate de subscriere si acest'a e subscrierea prin toti, si intr' adevãr cã trebe sã-l subscriem cu totii, pentru cã lasand tãte ulte argumente, la acest'a suntem moralmente deobligati. In treba pe cei cari au vorbit in contra acestei modalitati, cã ce modalitate de subscriere ar vre dara, pentru cã nime nu este in contra absolutei nosubscrieri? Dar ce se dice cã chiar de acã se va nasce scisiune intre noi, ca sã nu dãm dar ansã la scisiune, atunci ar fi mai bine sã decidem acã: cati si cari sã-l subscrie; inse acest'a intrebare numai atunci o ar pune cand ar cadã propunerea ca sã-l subscrie toti.

Presedintele dice dupa acestea, cã nu mai e nime insemnat la võrba. Asiã

Hodosiu conform propunerii ce a facut formulãza intrebãrea: „Proieptul de lege in caus'a natiunalitatilor sã se subscrie de toti ori ba?”

Romanu e de parerea cã intrebãrea sã se formuleze in forma de conclus astfel: „s'a aflat de lipsa ca proiectul de lege in caus'a natiunalitatilor sã se subscrie prin membrii inotirei, lasandu-se in võia fie-caruia de a se subtrage de la subscriere.“

Formulãrea intrebãrei facuta de Hodosiu se pune la vot, si cu majoritate de voturi se primesce.

Dupa acest'a, formulãrea propusa de Romanu ne mai potend veni la vot, se pune la vot intrebãrea insasi propusa de Hodosiu, si acest'a asomene se primesce cu majoritate de voturi, votand d'in 17 votanti presenti 11 cu: e; 2 cu: nu; era 4 s'au abstienut de la vot si si-a sustienut dreptul de a-si motiva acestã abstienere a lor.

Dreptãca se enuncia:

Proieptul de lege in caus'a natiunalitatilor este a se subscrie de toti deputatii romani, cari s'au intrunit la inotirea presentã.

Dupa acestea s'a purces la subscrierea proiectului, care subscriere se va continua mane, de õra-ce timpul fiindu fõrte inaintat, presedintele a dechiarat siedintia de incheiata, anuciand siedintia mai de aprõpe pe mane la 4 ore. Antoniu Mocioni m. p. presedinte, — Iosif Hodosiu m. p. notariu.

„Albina“ d'in punct de vedere al necesitãtei.

(La adresa unor dni d'in Blasiu.)

Buda in Iuliu 1866.

Cand e, ca sã ne apucãm de ceva lucru, ceva intreprindere mare si momentõsa, atunci, daca vrem ca s'o faoem acest'a cu minte si temeiu, cred cã va fi fost de lipsa, mai nainte de tãte, a ne fi intrebãt: Ce, si de ce pretiu si importantia e scopul, pre carele vrem sã-l ajungem? E intreprinderea nãstra trebuintõsa, sãu necesãria, folositorã si corespunditorã spre acel

scop? — Nu cumva vom face prin acea intreprindere un lucru de prisos, vom risipi medilõce si poteri, vom negrigi sãu ingreuiã alt scop mai mare si mai intetitoriu??

Acestea si inca unele alte asemenea intrebãri si le-au pus si le-au discutat cat mai serios — nu numai ei singuri, ci si cu concursul mai multor'a dintre cei mai renumiti barbati ai nãtionei, pre cari adica avuserã ocaziune a-i consultã — domnii fundatori ai *Albinei*, mai nainte de a o scõte ei la lumina acestã fõia, mai nainte de a-i dedicã si intinde insemnãtele sacrificie ce pretinde existintia ei. Au facut'o acest'a dni. fundatori cu atãta mai vertos si d'in acel motiv, cãci densii, desã barbãtii sacrificielor „per excellentiam“, dupa cum o scie acest'a tãta lumea romana, tien totusi fõrte la credintia, cumca „resipirea de sacrificie e nu numai o nebunia privata, ci tot de o data un mare pecat public.“

S'a cam atins in forma lina destule despre acest'a si la intruducerea ce domnii fundatori o fecera acestei foi in fruntea numerului antaiu al ei. Cu tãte s'a manifestat o võce, adica corespundintia domnului — b — d'in Blasiu, 14 Aprile 1866, in „Concordia“ nrul 29—492, carea — dupa „convingerea“ dlui autor si a mai multor de pre acolo, in fatia publicului pune la indoieãla (— nu folosul, pre carele intrefericitari lu reconõce, dar) „necesitate“ *Albinei* — „pentru acum, pentru noi“. Tot acã corespundintia mai la vale d' corespundinte si-repetesce sentintia in forma de „parerea sa, cã „Albina“, nu erã un ne incunjiurat de lipsa“.

Fiind cã de multi ani am onõre a-l cõnõce si a-l stimã pre dl autor al cõtãtei corespundintie, si d'in motivul acestei pretiuito referintie me sentiui indetorat a me ocupã acã de cestiunea atinsa si de judecat'a pronuciãta de domni'a sa. Voiu sã cerc, sã esamin si eu ceva-si mai eu de amenuntul intrebãrea de necesitate a *Albinei* d'in punctul meu de vedere, dupa informatiunile mele, dupa mintea si ingetul meu, nu spre alt scop, deãt curat numai pentru informare si lumina, sentiendume „interesat si eu de sõrtea nãtionei mele“, precum prã frumos si-legitima dl. corespundintie competintia sentintiei sale.

Mi-am amanat pana acum d'in adins acestã lucrare, pentru cã — ne fiindu eu in privintia cestiunei atinse cat mai pucin preocupat, am sentiã lips'a si cuvenintia, de a me feri macar de umbr'a de prepus, casi cum asi voi a influentia si a preocupã iute judecat'a publica.

Daca ar fi intentiunea mea, ca sã fac dlui si fratelui — b — o criteca de tãte zilele, o criteca ordenaria, o criteca cum intempnãm adese pre aiurea, asiã dice fora multa socotõla, dar in termini impenati cu o fraseologia picanta, uita — cam asiã:

Di — b — insusi si-dã judecat'a sa de „parerea sa“. Acestei pareri individuali si respectivminte particulãri, atãta cat se atinge ca de intrebãtiunea necesitatei *Albinei*, cat si in privintia celuia lalt cuprins al ei, i opunem o multime de opiniuni si judecati — diferitorãba unele de-adreptul contrarie, ce e dreptu d'in Blasiu, dar d'in Bucuresci, Focsiani, Cãnãnti, Brasiovu, Logosiu, Temisiorã, Acã, Beiusiu etc. etc. opiniuni si judecati spre propriu motu, o parte mare nainte de acã era ceea lalta de la esirea *Albinei* in cã d'in partea unor d'in cele mai eminintii capãtãti si autoritati nãtionali, prin urmare cel pãcin tot atãta de competintii, si — dõra tãte la olãta ceva si mai mult cumpenitõre de cat cea d'in Blasiu; opiniuni si judecati, d'in cari „Albina“ pana acum, d'in cauze prã usior de pãnceput, n'a publicat de cat vre-o dõue, cã in tãta privintia mai moderate, si si acestea nu mai la repetita cerere si intetire d'in partea dlor autori.

Daca lips'a de un diuariu in limb'a nemtiãscã, carele sã ni apere si represente cauzã in fatia lunei mari, dl corespundintie si cea laltã

mai multi de pre acolo o sent si o reconose de mare si neaperta, — considerand ca infintia-rea unui atare organ daca e, ca el se core-spunda, adeca se ni face serviciile necesarie, recere medilóce si materiali si spiretuali enorme, midilóce, ce fora ver ce indoióla intrece poteriile ori-carei personalitati si familie ro-mane sengurarie, dupa cum pre usior si-póte calculá si inchipui acésta ver care cu cevasi conosciinte praptee, — Blasiul, ca reconose-utul focariu principale al intieligintei nóstre d'in Austria, si al caruia intieliginti se bucura in numer emininte si de o subsistintia mate-riala bunisióra, ce a facut el pana acum in in-teresul acestei cause? Formatu-si-a el incai un concept chiar si praptee despre un atare organ si modalitatea infintiarei lui? Prevedutu-s'a el de ceva fonduri, de un numer insemnat de ci-titori si abonenti, de un redactor, — dar om la inaltimea chiamarei, de mai multi colucra-tori si corespondinti apti si regulati, — cel pu-cin numai ca se-i afle si se-i aiba in demana?? — Pare-mj-se ca la tóte aceste intrebari, d'in temelul adevurului nu se va poté dá alt respuns de cat un simplu — „ba“!

Altmintrelea — judece dl — b — si ceia lalti dni de pre acolo ceva-si mai bine si mai praptee, — si — cred ca vor afli cumca — dieu nici un astfel de diuarius nemtiese nu ni e — chiar in momentul acésta, un ce absolut, séu cum se sprime dl — b — despre „Albina“, „un ce peneungurat de lipsa.“ Pare-mj-se ca pre destul ni dovedesece acésta nu numai esi-stintia nóstra si progresul ce-l facuram pana acum — tot fora atare organ, dar si acea espe-riintia, ca desi de cati-va ani in cóce cand un'a, cand alta fóia, d. e. in tempul mai nou „Zukunft“ d'in Viena ni se imbiá si-si arcetá vóia si zelul de a ni suplini de ocandata in cat atat'a lips'a de representatiune in lumea mare, totusi chiar si cei ce mai vertos si mai adese o reconose si constatéza acea lipsa, buna óra insii dni d'in Blasiu, — de cumva nu ne insiela informatiunile ce — necautate ni se de-dera de la locul competinte, pre putin, nespus de pucin s'au aflat indemnati a contribuí la sustinerea aceluí organ, si si mai putin se folosese de colónele lui in interesul causei nóstre. —

Nu me indoiése, ca se vor afli destui, cari acóce resoneminte le vor socoti de — bune si potrivite, de arguminte „ad hominem“. Dar ele nu sunt graiul meu, gustul meu, man-ier'a mea fatia cu fratii mei, cei ce desuda la aceea-si cauza, trag cu mine la acéla-si jugu, atientesc — cu seriositate tot acéla-si maretiu si sant scop natiunale. M'am folosit aci de accl limbagiu numai si numai — pentru ca se pun inaintea ochilor publicului o micutia proba de diferentia între manier'a usitata, tonul de tóte dilele, si manier'a si tonul, ce mi-ar placé mie a introduce — prin esemplul Albinei.

Sé me intore deci, sé vorbese acum frati-lor mei, in limb'a mea.

Dl si fratele — b — reconóce folosul Al-binei, dar — pare-mj-se a trecut cu vederca reportul, legatur'a logica si mai vertos cea po-liteca d'intre folos si necesitate.

Sé bagám bine sém'a, ca existe un stadiu al esistintiei organce si politece, in carele folosul e criteriul necesitatii, carele nu numai o indegetóza, ci chiar o constata pre acésta; va sé dica, in eare stadiu tot ce e acelor esistintie adeverat folositoriu, li e si — esentialminte necesariu. Stadiul acésta, dupa priceperea mea, e, cand se afla atari organisme la incepu-tul, si preste tot in cursul desvoltatiunei lor normali, — buna óra ca natiunea nóstra in presinte.

D'in acésta cauza eu folosul unei intre-prinderi natiunali, in impregiurabile presinti, nu-l pot separá de necesitatea ei; adeca tot ce afli adi adeverat, evidinte folositoriu causei nóstre, va sé dica, ce e merit si caleficat a o perfectiuná si inaintá, reconose tot de o data de — „necesariu.“

Dic acésta, pentru ca nu supun, nu pot supune, cumca fratele meu — b — ar fi voit sé identifice „folosul“ cu — lucsul, séu cu alt care-va concept, ce se apropia de lucs. De alt-mintrele, fie cum va fi, cele ce voi sé ating mai in jos, cred ca vor convinge pre ori-cine, cumca infintiarea Albinei, a acestei fój, con-cepute in creii unui barbat mare inea in a. 1858, si amanate d'in an in an totcu privint'a si sperant'a, ca — lips'a ei, cel pucin intru catva — dór o vor suplini cele-lalte fój, — n'a fost vr'un lucru de lucs, séu vr'un lucru numai in vr'o parte folositoriu, ci chiar o in-

treprindere de mare si urgente „necesitate“ si folos. — B.

(Va urmá.)

BUCOVINA.

De pre campul cel santit al beser-ici Bernava, in 1/13 Iuliu 1866. — Dupa cum am intieles de'n esvóre sogure, in est an se tinura antaia óra esamenale de maturetate la gimnasiul greco-orientale de'n Suceva. Acest gimnasiu se infintia in anul 1860, deschidindu-se cu cele d'antaie dóue clase; in tom'n'a anului 1861 adaugendu-se dóue clase mai mult, éra apoi in fie-care tómn'a tot numai cate o clasa, deveni gimnasiul in tom'n'a 1865 plinariu. Toti invetiaceii clasei a opt'a, dicee la numer, se supusera in 25 si 26 juniu st. n. esamenu-lui de maturetate, de'ntr'e cari siepte se dechia-rara de maturi spre cercetarea universitatii, éra trei se reprobura de'n cate un obiept pana la septemve a. a.

Solemnitatea esamenului acestuia, carele dupre legile statatóre percuse supt presiedin-tia inspeptoriului gimnasiale Dr. Boidech, se redica si prin presintia D. presiedinte al tier-rii, cavaler de Myrbach, carele toem'a atunci aflandu-se in Suceva cu inspeptiunea, si in-speptiunand si localitatea gimnasiului, avú placerea, de a ascultá respunsurile abiturientil-or gimnasiali.

Gimnasiul sucevan, portand numele be-sericiei nóstre, este cea mai mare parte cerceta-de catra fii besericii si ai natiunei nóstre, si studiu limbéi romane este obligat pentru toti invetiaceii fara de privire la natiunalitate, pen-tru ca amesurat uricului de infintiare a gim-nasiului acestuia. limb'a romana are sé fie si limb'a cea propunativa, cand corpul profeso-rale se va completá cu barbati de natiunea ro-mana, cari acum'a studie cursul filosofic la universitatea de'n Viena.

De o data cu infintiarea gimnasiului sucevan s'a pus o pétra in unghiul edificiu-lui culturei natiunale de'n Bucovina, aducend el parte a minte natiunaliilor romani ai Bucovinei de inaltele scóle de'n Suceva, intemeiate in prim'a jumetate al secl. cincispediecelca si indemnandu-i de a-si trimite copiii la scóla, éra parte inlesnind el junilor romani celor de la Siret pana la frontier'a Ardealului inpropria-tiunea sciintielor si a culturei cei morale; cáci cine nu scie, cá spre a studiá, trebuesc si medi-lóce materiale? si cine nu scie dentre Romanii bucovineni, catecapacitati escelinti nu a pierdut Bucovina, pentru ca parintii trupesci ai ace-lor'a au fost lipsiti de medilócele materiale, spre a-i trimite la Cernauti, asiadara intr'o de-partare teritoriale de 12—24 de mile, socotind aici Dorna, Campul lung, Humorul, Suceva cu atinentiele lor.

Folosul acestei scóle este asiadara fórté insemnat pentru Bucovina, éra mai vertos pen-tru partea ei cea de la Siret pana la marginea Ardealului, si Romanii Bucovineni au detorintia sacra, de a fi multiamitori acelor persóne morale, cari au avut dielul si poterea, de a realisá acest institut. De alta parte inse tot cu aceea-si sinceritate si resolutiune morala sé li dicem protectorilor nostri, ca Ioane Dragosiu, carele si-a intemeiat resiedintia sa in Suceva de o data cu statul Moldovei, precum si urma-torii acestuia si intemeiatorii fundului relegiu-nariu, n'au fost slavi, ci romani. — Suntem mai multi preuti pe campul cel santit al beser-ici Bernava si am audit de'n mosi, ca arcierul slav Daniil Vlachovicu, al doile arcieru, de la venirea Bucovinei supt sceptrul austriei, de la acésta beserica a dus s. mósec la beserica de'n Scieie si santind el aici beserica nóua, sé fie dis între altele poporenilor, cari toti sunt de natiune romana: „Voai Moldavenii sunteti, a-poi de Moldavenie va tineti.“ — Fórté intie-lescesce a vorbit numitul arcieru. Dara de ce nu eugeta si altii astfelu, mai vertos in tem-pul de fatia, in a dóua jumetate a secl. al 19. al evului culturei generale? De ce altii, numai abiá ce i-a haradit, Romanului, de a se preum-blá pe campul sciintielor si al culturei natiu-nale, si in data cauta sé-l si impedece, sé-i ama-réseca dielul, sé-l tot supere, intinandu-i ele-mentalul cel natiunal, pentru ca el bietul sé nu mai aiba dile linisicite, ci tóta viet'a sa s'o pe-tréca in lupta necurmata, precum natiunea-si insa-si de la inceputul fierii sale pe pament. — Am audit adeca de'n esvóre sogure, cumca a-cele persóne, cari au conlucrat la intemeiatu-nea gimnasiului sucevan si cari inse-si au ste-ruit, ca limb'a propunativa in acest gimnasiu sé fie cea romanéseca, voiesc acum'a sé introducea

numai de cat la acest gimnasiu invetiarea limbéi slavice.

Eata! de ce diseram noi mai sus, ca noi Romanii cu tóta resolutiunea morala sé li dicem acclor protectori ai nostri, ca nu suntem slavi, ci suntem Romani, avend noi asiadara un ele-ment natiunal diferit de cel'a al altor'a, care ni impune detorintia sacra, de a-l cresce si a-l cultivá, — éra devisá protectorilor nostri sé fie mai vertos cuvintele pre fericitul-arcieru slav Vlachovicu, adeca sé ne indemne la tóta ocaziunea, ca sé ne tinem mortisiu de elemental nostru, si atunci cu dreptul i vom poté numi adeveratí protectori ai nostri si cá cu adeverat luera intru intielesul parintilor nostri, cari si-au jertvit viet'a pentru aperiarea natiunalitatii nóstre si ne-au lasat medilócele necesare mate-riale spre inaintare in cultura natiunala, d'in cari medilóce si protectorii nostri presinti si-au panea cea de tóte dilele, ceea ce inca sé-i in-demne, ca sé nu ne necagéscá, aruncandu-ne inainte tot acele pedece, contra caror'a ne-am luptat pana la sange pren atate evuri.

Apoi sé-i intrebám pe cei ce voiesc sé in-troduca limb'a slavéna la gimnasiul gr. or. ro-man de'n Suceva: cine o va invetiá? cáci dupa statistic'a gimnasiului de'n anii trecuti, carea am avut'o la mana, si dupa cum ne-am infor-mat de'n sciri sogure de'n est an, la numitul gimnasiu nu sunt mai multi scolari slavi de cat 3—4; deci óre platesce-se, ca pentru atati scolari sé se salarie die un profesore anume si sé se infintie die o biblioteca de leptura slavé-na? Óre n'ar fi acésta numai derapinare a fondului relegiuniar in contra vointiei inte-meiatorilor acestuia? Si óre n'ar fi mai ame-surat vointiei acestor'a daca pentru acele parole s'ar procurá carti literare romanesci spre infi-ntiarea unei bibliotece la carea, precum am audit inca numai intru putin s'a pus base? Séu n'ar fi mai bine intrebuintati banii acéia, daca cu densii s'ar salarisá un profesore pentru limb'a si literatur'a francéseca, care limba se invetiá pretotindenea si carea mai mult folos va aduce invetiaceilor pentru viet'a cea practica, de cat cea slavéna, carea este o limba grea si-l desgu-sta pe invetiacei de'n capul locului.

Dara ce vor sé ni respunde meconatii limbéi slaveane la intrebarea urmatóre: da-ca cei préputini scóleri slavi nu vor invatiá limb'a romana, ci cea slava, óre pote-vor ei propasi atunci, cand li se va propune mate-matic'a, fisic'a, geograf'a etc. in limba romana? Credem, ca acésta intrebare nu se póte alt-feliu de catra dinsii respunde, decat numai ne-gativ si ca pren introducerea studiului limbéi slavice se va produce numai confusiune in in-vatiamintul gimnasiale nu numai pentru tim-purile venitóre, dara chiar si pentru present, de óra-ce sciintia relegiunaria se propune chiar acum in limb'a romana si invatiaceii trebue sé scie limb'a bine, pentru ca sa traga folosul cel dorit de'n aceasta sciintia.

Acestea trebue mai intai sa le recugete acéia, ce sunt pentru introducerea studiului limbéi slavice la gimnasiul gr. orient. roman de'n Suceava si sé nu intrebuintie dia un atare medilóc, spre a le punc piedece invatiaceilor slavi, ca ei in venitoriu sa nu póta propasi in sciintie cu succes bun. — Éra daca le-au recugetat ei acéstea, si totu-si sunt pentru in-troducerea studiului numit, apoi ne-am cam inchipuf si noi, de a sei, pe ce temei fac ei acésta. D. D. Sale eugeta póte, ca limb'a ro-mana nu va fi neci cand introdusa ca limba propunativa la gimnasiul sucevan, ci ca va remané pururea cea germina, carea este acum'a, dara numai de'n privire la lipsa profesorilor romani. Noi nu voim sé ne dedám credintie acestei, de óra-ce la de'n contra n'am scie, ce sé tinem in public despre carapteriile ace-lor ómeni, cari nu numai ca s'ar aratá in contra introducerei limbái romane ca propuna-tive la gimnasiul anuntit, dara inea ar conlu-erá séu numai ar fi indiferinti la remanerea limbéi germine ca limba propunativa; atunci-a ar deveni lucru neespicaver, spre ce scop a versat fundul relegiunariu atati'a bani spre tri-meterea si sustinerea barbatilor celor capaci la cursul filosofic de'n Viena si spre ce scop se cere dela acéstea cu atita rigorositate, ca sé aiba si sé se perfectiunedie in sciintia limbéi romane; tot atat'a de neespicavera ar fi si acea staruintia de'n 1860, in urmarea careia s'a isbutit de la inaltul regim carapteriu ortodos al gimnasiului sucevan si incuviintiarea, ca dupa sosirea profesorilor romani de la Viena sé se propuna tóte obieptele in limb'a romana.

(Va urmá.)

De pre campul de batalia.

Lupta nóua n'avem sé insirám, dar vom-tiené acésta rubrica pentru cele ce se vor des-coperi despre luptele trecute, pontru pregatirile, miscamintele si recuistiunile militari.

De la médianópte. Éra pentru armisti-tiu conditiune pre naturala ca amendóue arma-tele sé se retragra preste liniele demarcatiunei, ele se si retrasera, cu tóte acéstea se latiese faime despre atacurile ce le-ar fi avut ante-postele ici colé, d'intre cari unul chiar la Stok-kerau aprópe de Viena. „V. Z.“ care le la-tiesce inca nu le crede; neci noi nu le potém crede pana va tiené armistiitul

Armat'a pruséseca face in Boemia recuisi-tiuni ce pestrec poteriile contributórie, joi pre-tinsera numai d'in Praga 4500 de camesi, 2000 mesarie de pandia, 1500 acoperiminte de pat, tot atate matratie, si perine, mai demandara inca infintiarea unui deposit, care in fie-care luna sé li dee 10,000 parchi de incaltiaminte.

Scim ca locutienintia regatului Boemiei d'in naintea invasiunei pruséci se retrasese d'in Praga. Mai tardiu, regimul imperatesc afli cu oale a face despusetiunile necesarie pentru ca un consiliariu de locutienintia sé retórne la Praga, sé grigéseca de conducerea afacerilor ofi-ciali, ca sé nu s'arunce tier'a intru incurcature nóue. Acest consiliariu, Henniger, nu-si va poté acum'a implini missiunea, de óra-ce co-mand'a pruséseca i face pretensiuni, la cari nu va poté responde. Astfel Prusii pretind ca acest consiliariu sé ingrigéseca ca sé vina recuistiuni pentru armat'a pruséseca si d'in acele locuri ale Boemiei, cari nu-su ocupate de militia pruséseca.

Dupa scirile diuarielor prusesci, inten-tiunea armatei lor e, a se concentrá pro cam-pul numit March, de la riul cu acest nume, in arciducatul Austriei inferióre, spre médianópte de la Viena. Totodata afirma ca vor bombardá si fortarectele austriace Josephstadt, Königgrätz si Olmütz, in cari milit'a imperatesca numai putin fu neliniseita pana acum'a, d'in cauza ca Prusii nu se ingrigisera de cele necesarie la bombardare, de present li se trimít si acéstea.

Lupt'a de la Blumenau de langa Posion, Prusii o numesc lupt'a d'in Ebenthal in Un-garia, o descriu casi favoritórie armelor pru-sesci. Prusii afirma ca in acésta lupta au luat parte 2 divisiuni de ale lor, si d'in partea aus-triaca 35,000 de barbati, si cumca daca n'ar fi intervenit armistiitul la 12 óre, preste trei óre Posionul ar fi fost in manile lor. Éra perderite le dic a fi fost in partea pruséseca 100 de bar-bati, éra d'in armat'a imperatesca 500 de insi.

De la médiadi. Reproducem dupa „P.“ Comand'a trupeilor imperatesci d'in Tirol, ins-ciintia d'in cortelulu principale Trient cu datul 24 l. e. (adeca inea marti) urmatóriele: „Eri dupa médiadi, 16 companii d'in regimentul Rainer in Vale-Suguna, fura atacate de o divi-siune a armatei inimice constatatórie d'in 10,000 barbati sub conducerea lui Bixio, si ca-reia éra sé-i urmeze si alte trupe. Atacul in-templat tot atunci de catra Garibaldi in Judi-carie cu 40,000 barbati, precum si intentiunea inimicului de a impresorá arip'a stanga a nó-stra prin Vale-Cembra, me indemnara pre mine (pre comandantele supr.) a concentrá trupele mele in valca riului Eciu, si a stramutá apera-rea la Tirolul nemtiese.“ Acest telegram, — care intr' un mod demn de insemnat, nu s'a publicat la Viena — insciintieza retragerea trupelor austriace pana la Tirolul nemtiese.

Italianii proced la organizarea adminis-trativa si judecials a teritoriului venetian, in cat l'au pana acum'a in mana. Cu acésta e in-credintiat marchisul Pepoli, care si-a pus resie-dintia in Padua, dand de scire prin prochiu-matiune „io vin in numele libertatei si al ega-litatei, pentru a representá nu numai pe prin-cipe, ci si pre ta'a, care neci cand n'a fost ne-sentitoriu pentru dorerile cutarua de'n fii sei.“ Tribnallele fac dreptate in numele Majest. Sale regelui Italiei.

In atacul de la délul Salnay in Boemia, in 30 jun. de la regimentul Sachsen-Weimar-Eisenach Nr. 64, d'intre romani cadura morti: Trifu Muresianu, Gruia Angelonii. — Rane grele primira: Georgiu Muresianu, Mihaiu Radicu, Ion Clontia, Gr. Marianu, Adam Vlaicu. — Rane usióre: Ion Iondachicu, Ion Vasi-leanu, Gligor Crisanu, Siméone Belgradeanu, Ion Burza. — Perdut: Nistor Vrendea.

Locut. supr. Nicolae Maerianu si Iosif Vornica sunt in prinsóre pruséseca la Stettin.

Publicatiune

despre stipendiile si ajutoarele Mocionian- ne pre anul scol. 1865/6.

In decursul acestui an scolar au primit d'in partea il. familia de Mocioni urmatorii tene-
neri romani, urmatoarele ajutoare:

- a) In Viena: v. a.
 - 1. Pav. Rotariu, jur. de al IV. an . . . 150 fl.
 - 2. Pav. Ionescu, normalist de a IV. cl. 50 "
- b) In Buda:
 - 3. Viet. Babesiu, gimn. de a III. cl. . 200 "
- c) In Pesta:
 - 4. Stef. Perian, doctorand in drept. . . 100 "
 - 5. Ion Rusu, jur. de al III. an 100 "
 - 6. Svet. Vasiciu, " I. an 150 "
 - 7. Sim. Moldovan, " I. an 75 "
 - 8. Ion Iancu, gimn. de a VII. cl. . . . 60 "
 - 9. Rom. Miculescu, " VI. cl. 40 "
- d) In Oradea-mare:
 - 10. V. Avram Berlogia, jur. de I. an 120 "
 - 11. Georg. Martinescu, " I. an 100 "
 - 12. Traila Iliu, gimn. de a VIII. cl. 80 "
 - 13. Nic. Oncu, " VII. cl. . 60 "
- e) In Dobritien:
 - 14. Fil. Musta, jur. in al II. an 100 "
 - 15. Ion Budinceanu, g. de a VIII. cl. 80 "
 - 16. Iul. Popoviciu, " VII. cl. 60 "
- f) In Arad:
 - 17. Coriol. Bredicean, g. de a VI. cl. 80 "
 - 18. Terentiu Ratiu, " V. cl. . 80 "
 - 19. Eman. Philimon, " V. cl. . 60 "
 - 20. Israil Dumitru, normal. III. cl. 30 "
- g) In Temisiora:
 - 21. Dam. Dragonescu, g. de a VIII. cl. 60 "
 - 22. Marcu Barbu, " V. cl. . 50 "
 - 23. Ios. Farchescu, " V. cl. . 50 "
 - 24. Oreste Firul, " II. cl. . 20 "
 - 25. Fil. Suiciu, " I. cl. . . 40 "
- h) In Segedin:
 - 26. Miaz Bunciu, gimn. de a VII. cl. . 60 "
 - 27. Laz. Gataiantiu, " VI. cl. . 60 "
 - 28. Lud. Dimitrieviciu, IV. cl. . 60 "
- i) In Logosiu:
 - 29. Dim. Carabasiu, gimn. in a III. cl. 50 "
- k) In Crisul-mare:
 - 30. Sam. Iovitia, gimn. in a V. cl. . . 50 "
- l) In Sarvasia:
 - 31. Cost. Cimponeriu, gim. de a VI. cl. 50 "

m) In Roma:
32. D. pictore academic Nic. Popescu, catra cei 256 fl. de dupa publicatiunea d'in anul trecut, pentru anul prezente inca 655 fl. Aceste ajutoare fac suma de 2980 fl. Preliminari au fost d'in partea il. familia, ca pana aci, 2700 fl. er suma intreacatori de 280 fl. a adaus-o pre de a supra il. Sa dl Andreiu de Mocioni.
Asemenea a mai dat ilustr'a dna Catarina de Mocioni, preste preliminaru, urmatoarele ajutoare:
33. Lui I. Simonescu, jur. in a. al III. in Viena 340 fl.
34. Dlu V. G. speselo la rigorose. . . . 240 fl.
Aceste sume cu cei mai sus insirati . . . 2980 fl. fac suma totale de . . . 3560 fl. Ia fine il. Sa dl Georgiu de Mocioni a intretinut cu cele de lipsa
35. Pre Liuba Gruia, gimnasist de a VI. cl. in Temisiora, si
36. Pre Iefta Cioban, studinte de clasele reali in Versietiu. —
Acestea se publica cu acel adaus, cumca de ora-ce dlui N. Popescu in Roma, carele in timpul de 1 1/2 de an, de cand se afla acolo, apuca a face in artea sa un progres escelinte, pentru completarea acestui progres, spre folosul si onora natiunii, i s'a incuviintiat d'in partea il. Sale dlui Andreiu de Mocioni inca un nou ajutoriu de 1200 fl. v. a., mai de parte, de ora-ce precum se prevede, dupa respectarea celor indreptatiti d'in trecut, pentru anul viitoriu abie va remane vre-o suma despunibile in fondul ordenariu, — d'in cauzele aceste fiind cu potintia a se respecta noi duplicanti, se provoaca numai stipendisti si ajutoratii de pana acum, era afara de aceia, numai cei-ce inca au si antiertiu primira in crer ascurarea, cumca vor fi cei d'antai respectati cand va fi vre-o suma desponibile, ca el mult pan la medilocul lui August, al. n. sa si tramitia suplice catra ver-carele dintre membrii il. familie de Mocioni, ce sunt numit catra il. Sa, dl Andreiu de Mocioni, prin Temisiora la Foen.

Acelor suplice se se alature in copie re-
vedite prin vre-unul dintre cei mai
conoscuti barbati natiionali — atestatele
despre progres, portare si seracia, si in fine se
se insemne in ele precis adresa sub carea va
fi a se returna ele suplicantilor.

Suplicile noua, precum si cele intardiate
si nedocumentate — nu se vor respecta, decat
dora in casuri straordenarie.

Economia.

Despre insusirea pamentului.

Dand in Nr. 4 al acestui jurnal deslucre
despre aceea, ce va se dica agronomia, se ne
deprimem acum mai d'in adins cu scrutarea
feluritelor soiuri de pament, cautand si esami-
nand particulele d'in care este el compus. —
Luand veri unde pe vre-o campia o bucata de
pament in mana, mai antaiu ni va picia in
ochi colorea acestei bucati, si care este acea co-
lore? acest'a cred ca fiesce carele d'in noi usior
o va deschilina, adeca: pamentul are o colore
mai inchisa, seu mai deschisa negricioasa, era
juducand tot acesta bucata de pament si d'in
acel punt de vedere, ca cum se tin particulele
ei catra olalta, vom vede, ca intr'un'a bucata
de pament particulele compunatore stau intr'
atafa alipire catra olalta, cat in stare umeda
acesta bucata de pament se pote constringe in-
tr'un glontiu, carele prin uscatura, adeca prin
pierderea partilor apatose intr'atafa se intar-
sece in cat d'abi se maiul se pote sparge, ast-
fel de soi de pament se numesce: pament cle-
ios, lutos seu cu drept dupa denumirea agro-
nomica pament argilos.

Dar ce se dicem atunci! cand in cautarea
nostra despre firea pamentului vom da preste as-
fel de testura de pament, unde el este asi de
liber, si partecelule a unui brusiu de pament
atat de putin lipiciose catra olalta, in cat acel
bord de pament fie umed, seu uscat intr'un
glob seu glontiu (bulgar. brusiu.) nici cand nu
se va pote constringe. Ce se dicem alta, de cat
ca astfel de pament, pament usior, seu pament
liber se numesce; altcum economii de camp si
arinos, seu tierinos lu chiamo.

Dupa cele de pana aci dise, se imparte in
cuprinsul economii de camp tot pamentul de
munca in duce caractere principale: adeca in
caracterul principale a pamentului argilos
seu lutos, si in caracterul principal al pamen-
tului orinos seu tierinos.

Caracterul pamentului argilos se conosece
si de acolo, ca el primisce mai multa apa in
sine de cat cel arinos, d'ar implindu-se odata
de apa, mai multa nici ca mi primisce, nici
ca mai petrece prin sine. Si asi vedem ca d'in
acesta cauza in temp ploios jace apa pe bras-
dele holdelor de pament argilos, de multe ori
spre stricarea plantelor, unde de pre brasdele
pamentului orinos ap'a pre de grab se pierde;
mai de parte pamentul argilos precum in stare
pre umeda, asi in stare pre uscata forte greu
se si pote ara, in cel d'antaiu cas precum ani-
malele tragatore asi si uneltele de arat cu
mare greutate se misca prin el; era in casul
d'in urma uneltele de arat de fel nu pot pa-
trunde prin el. —

Pamentul cel de munca argilos seu
lutos nu e pretutindene asemene, ci se afla cum
mai miser, acum mai puternic de a da nutre-
ment plantelor pre el criscatore. Pamentul ar-
gilos cel miser produce erburd putin nutritore,
fiind ca pand'a lui cea de supra este pre sub-
tire, era patul de d'in jos este intr'atafa de
des, in cat umedial'a numai cu greu o pe-
trece prin sine; astfel de pament se numesce si
pament greu, si pament rece. — Pamentul ar-
gilos cel puternic sta in protiu mult mai mare,
fiind ca se da a ara mai afund, si pre el cresc
erburile si bucatele mult mai voies. Soiul de
pament argilos seu lutos este mai tare potrivit
spre cultura plantelor spiciose, precum sunt:
ovesul, ordiul, graul, seara s. a.

Caracterul pamentului arinos seu tie-
rinosu, se deschilinesce in economii de campului
in duce clase, adeca in soiul de pament curat
nasipos seu arinos, si in soiul de pament arinos
mestecat cu pietricel seu cu boutie.

Pamentul arinos, ce el curat nasipos seu
cu pietricel mestecat, are acele insusiri firesci,
ca el de radiele are mai de grab, si mai
poternic se incaldesce, de cat cel argilos, si si
caldura cuprinsa mai indelungat o tine in
sine, de cat cel argilos, era ap'a ceea ce pre el
cand si trece forte iute prin el. Pamentul cel
curat nasipos are felurite graduri de bunetate
cu privire la cresecea plantelor incepand de la

pamentul nasipos cel peleg (precum sunt locu-
rile prundite pre tiermii riurilor versatori, seu
pustiele cele acoperite cu tierana aburatore)
pana la holdele nasipose cele mai manose, care
se afla pre vaila cele largi ale vre unui tinut.
Precum in pamentul argilos seu rece, semana-
turele mai tardiu ajung la cocerea lor, asi
d'in contra in pamentul nasipos, fiind ca acest'a
mai repede se incaldesce, si bucatele mai repe-
de se desvolta, si se coc; d'in acesta cauza pa-
mentul mai nasipos forte potrivit este spre cul-
tura acelor plante, care pentru radecinele lor
se cultivesc, precum sunt feluritele cepe, si
cartofe.

Se reflectam catva si la pamentul nasi-
pos, cel cu petri mestecat:

Precum pre pustietatile cele largi vedem
numai arina sburatore, seu nasip curat si fin,
asi in vaila tinutelor muntose vom afla pa-
mentul nasipos cu petre acum mai mari, acum
mai mici mestecat, era de vom caut'a si mai a-
priat la tiesetur'a acestor petri, vom afla ca a-
celea nu sunt alta, de cat franture pre merunte
d'in acei munti, sub cari se afla atari vai. De
unde urmedia, ca daca cutare munte consta d'in
materie de petra cremenosa, (silicea) atunci si
nasipul de pre polele acestui munte nu alte,
de cat petri cremenose seu boutie va cuprinde
in sine; era daca cutare munte consta d'in ma-
terie de petra de var, atunci si nasipul de pre
polele acestui munte asidere numai cu petri-
cele de var va fi mestecat. —

Intr' insusirea petrei de eremine, seu de
boutia, si a pietrei de var este acea deschilina,
ca pamentul nasipos cu petra cremenosa mes-
tecat este mai serac in product, de cat cel cu
petra de var mestecat. —

Bunetatea pamentului arinos, aceluia cu
pietricel mestecat, totdeun'a depinde de la ca-
timea petrilor ce se afla in atare soi de pa-
ment. D'intr' aceste soiuri de pament acela se
dice a fi mai miser, unde d'in pietricel meste-
cate forte putine se afla decompose, era pamen-
tul cel printre ele aflatoriu este de natura pe-
tre cremenose; astfel de pament se afla mai
des in versaturele riurilor intr' munti; dar in
acesta mesura, in care cresece bunetatea nasipului
celui intr' pietri aflatoriu, tot in acea mesura
cresece si valoarea acestui soi de pament.

Acest soi de pament fie el cu pietricel
cremenose, seu cu pietricel de var in mesura
favorabila mestecat, este favorabil culturei
plantelor cepose, si galcoase. C. R.

D'in Biharea resaritena 23 iuliu.

Bucatele la noi sunt forte scumpe. Graul
frumos 8 fl. cel de mediloc 7 fl., era cucuru-
diul 8 fl. de cubul. Slanina 30 fl. centenariul,
brandia 16 cr. de Z. Viptualele tote s'au
ureat forte in pretiu. Bani si dau cu prociute
de sicte ori mai mari de cat cele legali. Se in-
tielege ca acest'a se petrece pe sub mana.

LITERARIU.

Limbele romane fatia cu limb'a latina.

Resultatele scrutarilor de pana acum.

(Continuare.)

Dialepte. Itali'a prin form'a sa, prin
estinderea cea lunga de la Alpi catra sudost,
espusa diferitelor injuriri climatice, si prin
insulele cele multe, a fost chiamata a desvolta
mai multe dialepte. Dante numera 14. In tem-
pul mai nou se imparte Itali'a in trei provin-
cio limbistece, fiecare cu distriptele sale, si
anume: provinci'a de jos, de mediloc, si de
sus. — De provinci'a de jos se tien dialeptele
urmatore: cel neapolitan, calabres, sicilian si
cele sardice. — De provinci'a de mediloc se
tien: dialeptele toscane si cel roman; Corsica
si o parte a Sardiniei inca se numera aici. —
Provinci'a de sus se imparte in patru distripte:
in cel genues, galico-italic, venetian si friu-
lic. Dialeptul galico-italic contine era trei
grupe: dialeptul lombardic, emilian, si pie-
montes.

Teritoriul limb'ei romane.

Mögen die heutigen Wlachen, Dakier, Go-
then oder Römer sein, ihre Sprache ist
wirklich Romanzo.

Diefenbach.

In sudostul Europei pe ambele ripe ale
Dunarii vorbese vro diece milioane de omeni o
limba care prin structura sa gramaticaria, si
prin partile materiale documenta evidente, ca a
pures d'in cea latina. E cunoscut, ca teritoriul
locuit de Romani, ca parte intregitoria a impe-
riului roman, forma provinci'a Daciei. Mar-

ginile Daciei la geograful Ptolemeu sunt ur-
matorele: Tis'a, Dniestrul de sus, Prutul si Du-
narea. Dacia continea dara: O parte d'in Ga-
litha de astadi, Bucovina, Moldova, Romania,
Transilvania, Banatul, si d'in Ungaria cam a
treia parte, cea de catra resarit. Acest'a e si
teritoriul limb'ei romane, ba catra resarit e
inca mai mare de cat Dacia lui Ptolemeu,
fiind ca cuprinde si Besarabia; d'in Ungaria
inse a perdit o parte pe rip'a stanga a Tisei,
asemenca d'in Banat partea vestica; cea d'an-
taia au ocupat'o Ungurii; cea d'in urma Serbii.
Pe partea dropta a Dunarii se estinde limb'a
romana preste Tracia, Macedonia, Tesalia si o
parte a Albaniei. In sechiul al treispediecele
afam poporatiune romana intr'un numar mare
pe langa marea negra, si prin suburbiele Con-
staninpolli pana catra Bizya si mai departe.

Imperatul Andronic temendu-se de acest
popor resboios a cautat se-l indeparte d'in ve-
cinetatea Constantinopolii, si a straplantat tota
proportiunea d'in partile aceste-a in Asia mica,
unde parte prin elina cea straina, parte prin
dari peste mesura de mari, si prin procedura
cea crudela a prepusilor, a perit mai toti; numai
cei avuti si-au rescumperat prin sume mari
rentorcerea in patria. — Ne lipsese datele spre
a decide, in cat si-au conserbat limb'a pana
in timpul prezente; la campia se pare, ca a
schimbat'o cu cea bulgara fiind ca mas'a cea
compacta s'a retras de cuceririle si apesarile
Turcilor intr' muntii de catra vest si sud; de
la a. 1760 in coce au parasit multi patri'a ca
negotiatori, si s'au respandit prin diferitele lo-
cui maritime ale marii mediterane; unii au
fundat case de comerciu in Neapolea, Livorno,
Genova, Cadix, Sicilia si Malta; altii in Venetia,
Triesta, Ancona si Ragusa.

Eu am insirat limb'a romana indata du-
pa cea italiana, pentru ca cu acesta are cea mai
mare asemantate; fatia, cu cea latina inse dupa
parerea literatilor nostri mai competinti merita,
se ocupe rangul cel d'antaiu intr' limb'ele
romane. Numirea „limba valaca” e straina, si
precum am arcat mai sus, pote germana, ata-
ta cat „wälsch”. — Poporatiunea cea mai ve-
chia ilirica. In Dacia de la resarit, locuiau Ge-
tii, in cea de la apus Daciei. Romanii au supus
Iliria in a. 219. a. Cr. Mesia in a. 30 a. Cr. si
Dacia 105 d. Cr. In a. 272 fu siliat de imperial
Aurelianus a lasa Dacia Gotilor; o parte de
locuitorilor fi strapusa in Mesia. Pe la inceput
sech. al cincile incep invasiunile Bulgarilor, un
popor tatar, dupa aceea slavizate, care s'a asie-
diat in Mesia pe la a. 678. — Ca tote limb'ele
asi a imprumutat si cea romana o suma de
cuvinte de la poporele, cu care a venit in atin-
gere, mai vertos de la Slavi, atat prin comer-
ciul intrenational, cat prin influinta besericos-
ca, si de la Greci partea mai mare prin be-
serica.

(Va urma.)

VARIETATI.

— Anunciu. Conform conclusiun' adus
in sedinti'a a II a adunarei gen'ale Asocia-
tiunii transilvane romane tinute la Abrud
1865 p. XXXI. adunarea gen'ale Asocia-
tiunii pentru anul cuvente 1865/6 se va tine la Bol-
grad in 15/27 August a. c.

Ceaa ce prin acesta in sensul § 23 din
statutele Asoc. se aduce la cunoscentia publica.

De la Presidiul Asoc. tranne pentru li-
teratur'a romana si cultura populului roman.

Sabiu in 15. Iuliu. 1866.

Petru Manu, m. p. I. V. Rusu, m. p.

Pres. int. Sec. II.

— „Progresul”, foia periodica, cuno-
scuta cetitorilor nostri, a incetat spre dauna
intereselor de cari se ocupa, neavend nici 100
abonenti. Ea va incepe era cand cercantistele
vor favora. Prenumerantii in restemp de o luna
vor primi banii, daca pana atunci nu vor des-
pune altfel.

— Diuariele serbesci vorbese despre un
isvor ce s'ar fi descoperit nu de mult aproape de
comun'a Melentz langa Becicherecul mare, a
carui-a apa ar ave potere de a vindeca ori ce
feliu de rane si sgaibe. Lu recomandam omeni-
mei patimitorie.

— Multiamita publica aduce subscri-
sul d. d. binfacatori, cari au binevoit ai intinde
mana de ajutoriu spre continuarea studiului de
medicina, oferind: dlu notariu com. Iosif Vucule-
lescu 13 fl; prin dlui: d. d. Budai 1 fl. Suciu
1 fl. A. Vostinariu 1 fl. G. Varga 1 fl. T. Su-
ciu 1 fl. P. Roitanu 1 fl. G. Sida 1 fl. I. Perju
5 fl. G. Haica jude cerc. 10 fl. d. protopop I.

Tieranu 4 fl. Cuparescu 2 fl. I. Savulescu 2 fl. si d. Moise Magdu 5 fl. v. a. — Ioane Hozanu ascultatoriu de medicina la universitatea de'n Viena.

— **Multiamita publica.** Snscriisii prin acést'a aducem aduné'a nóstra multiamita, prè zelosului si bunului nationalist dlui Petru Popoviciu invetiatoriu al Maierelor romane, (suburbiulu Temisioarei) carele in decurgerea anului scolastic 1865/6 pre langa vipt si cartir liber ne-a mai provediut si cu alte binefaceri marinimóse, si ne-a invetiut d'impreuna cu mai multi conscolari mai multe cantari nationale si besericesci precum si marinimosilor d. d. Stefanu Adamu avocat care ne a ajutat cu 2 fl.; Paulu Fisesianu paroc gr. orient. in Toracul mic cu 2 fl.; Georgiu Bugarin preot tot acolo cu 2 fl.; Theodoru Tempea paroc in Toracul mare cu 2 fl.; Ioane Popoviciu paroc in Jancabid cu 1 fl.; Theodoru Idvoreanu cu 1 fl.; Pavelu Condanu paroc in Sarcia ca 1 fl.; Tima Lapedatu cu 1 fl.; Ferentiu Popescu invetiatoriu in Sarcia cu 50 cr.; Moise Gradinariu paroc in Seciani cu 1 fl.; si Alesandru Secosianu cetatién in Maieré cu 1 fl.; Pavelu Michsianu cetatién in Maieré 1 fl.; si Andreiu Bugarin paroc in Ceb'sa 2 fl.; cari tot in decurgerea anului scol. 1865/66 ne au Ijutorat cu 18 fl. v. a. Tot asiá multiamim si dlui Iosifu Popescu cetatién in Temisioara carele ne-a provediut cu incaltiaminte. — Atotpotintele lungésca-le firul vietii intru multi fericiiti ani, ca se póta exerciá asemene marinimositate de nenumerate ori a supra studintilor seraci. — Temisioara in iuliu 1866. Paulu Crasiovanu, studinte de a II. cl. Georgiu Ulit'a studinte de I. cl.

— „**Alecsandria.**“ D'intr'o epistola privata, d'in jurul Temisioarei, estragem urmatoriele: „Póte cá te vei mirá cat de putini sunt cei ce cetece pre la noi diuarie. Dar se spun cum stám. Cei ce precep si cunosc interesul, sunt mai toti preoti seraci si o multime de capelani teneri, pre cari — nu-i lasa seraci'a. D'intre preotii cei avuti, parte mare nu sciu si nu vor se invetie a cunósco interesul literaturéi, buna óra cum am si io un coleg in vecinetate, la care ori cand te duci l'afi cu Alecsandria la mana, daca vorbesci de opurile literarie ce apar, si el vorbesce despre editiunile ce le-au avut Alecsandria pana acum'a, lauda mai vertos editiunea cea mai nóua, ce a esit la Sibii, inavutita cu o istoria despre nisee musceni. Poporul lo crede mai ales cand l'aude si pe preot, si-mai maresce superstitiunea, in care nu l'intrec de cat numai Italianii d'in Neapole.“

— **Diariul nemtiesc „Ost-Deutsche Post“** nepotendu-se impacá cu starea esceptiunala, tribunale militari, la cari e supusa acum'a diaristic'a de Viena, — a incotat de a mai aparé. Redactiunea dechiara cá dupa trecerea temporilor grele, va incepe éra si.

— **„Constitutiuonalul.“** Diariul „Reforma“ d'in Romania, si-a schimbat numele in „Constitutionalulu.“ Programul remane tot cel de pana acum'a, precum si conditiunile de abonament. Cuprinsul e asidere casi mai nainte de mare, dar formatul acum'a corespunde mai bine atat esteticeí cat si economiei, avend margini mai anguste si mai proportiunate.

— **Majestatea Sa Imperatés'a** prin conversatórea sa magiara fece a scrié carte unei tigané magiare, inscintand'o despre fiul ei, caruia intr'un spital de Viena i s'a amputat man'a drépta, si la care operatiune a fost Maj. Sa de fatia, fiind cá asié dorise tiganul ranit, de óra-ce numai dupa rogarile Maj. Sale s'a invoit la amputare. Mam'a ranitului priml dar, si se promise si fiului ei.

— **Contribuirile epre scopuri belice** incurse de la Romanii Naseudani, le publicá diariul oficiale, ele sunt sume mari si frumóse cu privintia la poporatiune.

— **Despusetiuni administrative in loc de proces juridic.** Lui „Zukunft“ se scire d'in Naseud cá guvernul reg. Trn. prin despusetiunea d'in 15. jun. 1866 Nr. 13.275 a luat de la mai multe comune d'in distr. Naseud o proprietate de 100,000 jugere de pament, dand'o erariului, desl acést'a neoi cand a posesiédit'o, desi in cartile funduale e scrisa la numele comunelor romane, care o posed mai bine de un seclu.

— **Calerimea usioara.** In lupt'a de la Kissingen, Prusii prinsera un caleretiú d'in ca-

lerimea usioara bavarese, pre carc apoi — pentru corpulenti'a lui — lu mesurara, si uflara o greateate de 212 pondi (fonti, libre.) Umorul prusesc se intréba acú cat de greu va fi caleretiul bavares d'in calerimea comuna?

— **Coler'a** ajunse pana la Gitschin, in armat'a prusésca face daune mari.

— **Demonstratiuni** se fac neincetat in Londra in contra ministeriului actuale, care, precum scim, a luat frenel guvernareí dupa ce ministeriul trecut fiind amicul reformei legei eleptorale, nu o mai potú duce cu parlamentul. Demonstratiunile pretind desfiintarea parlamentului.

— **Ni se scire d'in Pesta cá fóva nóstra sosescé acolo cam tardiu.** DD. cetitori binevoiescu a atribut nu nóa, ci comunicatiunei postali d'in septeman'a trecuta, care — sperám — cá acum'a e éra in ordine.

Contribuire

la concertul si balul tenerimei romane d'in Temisioara, tienut in 1/13. februaru 1866.

(Fine.)

32. Blasiu. Colect. Rmul D. Canon. Timoteiu Cipariu 2 fl. Esc. sa Metropolitul Ales. Sterca Siulutiu 5 fl. Rm. DD. Const. Alutanu 2 fl. Papfalvi 1 fl. I. Fakete 2 fl. Dr. I. Bobu 2 fl. Spect. d. Ales. Neagoe 1 fl. Sum'a 15 fl.

33. Suburb. Fabricu. (Temp.) Colect. D. Petru Cucu. DD. Stankovits 2 fl. Nic. Draganu 3 fl. Petru Alesandru 3 fl. Rm. D. Abr. Maxin 3 fl. dómn'a Sofi'a Seimanu 3 fl. d. d. Const. Dobrescu 3 fl. Nic. Chicescu 3 fl. Stef. P. Serbovanu 3 fl. C. Zlatko 3 fl. domisioare Iuliana Dimitru 2 fl. Versavi'a Micu 2 fl. d. d. Ilie Popescu 3 fl. Dimitr. Melescu 3 fl. Ioane Stanescu par. 3 fl. S. Ioanovicu 3 fl. Arseniu Simonovicu 3 fl. Nic. Petrescu 2 fl. St. Barbur'a 3 fl. St. Paraschevics 2 fl. Georgiu Ardeleanu adv. 2 fl. Sum'a 54 fr.

34. Temisioara. D. Conte Richard Smetoff 20 fl. d. Stefanu Adamu adv. 10 fl.* d. Leopold Schalek 5 fl. d. Emilu Ioanovics jur. com. 2 fl. d. Vinc. Poppu adv. 4 fl. d. d. Beogradacz 3 fl. M. B. 20 fl. Mih. Susich adv. 2 fl. Petru Cermen'a capit. pr. cetatién. 2 fl. dómn'a Iulian'a Popa Consta 5 fl. d. d. At. de Ratiu adv. 5 fl. Const. Manasy consil. ministr. 5 fl. Georgiu Manasy 5 fl. Iuon Nedeleu refer. orf. 3 fl. Meletiu Dregiciu protopr. 2 fl. Vincentiu Adam par. in Kisoda 3 fl. Geza Deschan protopjude tit. 5 fl. N. Zsivanovics par. Kisoda 3 fl. Sim. Moldovanu invetiatoriu in Kisodu 2 fl. Lazar Scarlato sen. 2 fl. Georgiu Gyika protopjude 2 fl. Petru Anc'a ases. consist. 3 fl. Vanitsek c. r. direct. de posta 2 fl. Iacob Stanciu par. 3 fl. Georgiu Dimitrieviciu 2 fl. Nic. Banatiénu 3 fl. Andreiu Bugarinu paroc in Cebza 3 fl. Ion Logofotu 1 fl. Ioane Mihailovits preot 3 fl. Stef. Chirilescu par. 2 fl. Matiegka 1 fl. Ales. Ioanovits protopresv. 3 fl. Nic. Adamovits par. 2 fl. Br. Stef. Duc'a 5 fl. Br. Emilu Duc'a 3 fl. Georgiu Chiritia par. 3 fl. Vim. Lazar 2 fl. Vladu Seimanu 3 fl. I. Leota 3 fl. Ales. Mazur cap. oet. 2 fl. Petru Danu par. 3 fl. G. Nedelko actuariu 3 fl. Nic. Belintianu 2 fl. Martin Christ 2 fl. Alesandru Sacosianu 5 fl. Iosif Radeneantiu preot 2 fl. N. Sierbanu 3 fl. M. Plausits jur abs. 2 fl. Sv. Milenkovits ases. consist. 2 fl. Petzner 2 fr. N. Popovits 2 fl. N. Besarabits 3 fl. Eut. Murgu 2 fl. Vasiliu Paulovicu c. r. capitan 3 fl. Surics 2 fl. Ciacovanu 3 fl. Trif. Tieranu ases. consist. 2 fl. Eut. Maniu vot. 1 fl. Vilibald Putilianu c. r. contr. 4 fl. Ales. Bacu c. r. of. 3 fl. dómn'a Alesandrina Gyika 2 fl. d. d. T. Popescu 2 fl. Dr. Puicon 2 fl. M. Gradinariu docinte 2 fl. Ion Aiudanu 2 fl. Stefan Sretcu 2 fl. Teodor Popa adv. 3 fl. Koszilko adv. 2 fl. Vlahovits 2 fl. Al. Quiriny 2 fl. Tr. Zsanu 3 fl. F. Gunnermann sen 2 fl. M. Niamesy 3 fl. Andrejkovits sen. 2 fl. G. Risztits 3 fl. G. Klaitz 2 fl. Fab. Stipl 2 fl. L. Urbanyi sen. 2 fl. I. Veigl consul 2 fl. Dr. Coda 2 fl. dómn'a Maria Jonescu 3 fl. domisioara Amalia Risztics 3 fl. Ant. Maier 2 fl. Hetey 2 fl. Mentzer 2 fl. Pollak 2 fl. Dr. Stefanovits physicus 3 fl. Netiu Konstandinovits 2 fl. Sum'a 276 fl.

* Afara de acésti 10 fl. a mai dat corului intreg o cina stralucita. Com. arang.

35. Lugosiu? **) Deci sum'a sumelor face 575 fl. 32 cr. d'in acestia subtragendu-se spese concertului 299 fl. 60 cr. remane venit curat 275 fl. 72 cr. d'in acestia s'a impartit in Viena, juristului Paulu Rotariu 20 fl. in Pesta, juristilor Sim. Moldovanu 20 fl. N. Cosariu 24 fl.

In Temisioara studintilor: Georgiu Ribariu cl. VII. un galb. ca premiu la finea anului 6 fl. 50 cr. Ioan Slaviciu cl. VI. 13 fl. 92 cr. Gruia Liuba cl. VI. 10 fl. Iosif Farchescu cl. V. 10 fl. Marcu Barbu cl. V. 10 fl. Iosif Ciuciu sl. IV. 10 fl. Paulu crasiovanu cl. II. 25 fl. Vincent. Angelescu cl. II. 10 fl. Lasar Constantinu cl. II. 5 fl. 20 cr. Orest Firu cl. II. 5 fl. Adam Tieranu cl. I. 10 fl. Georgiu Ulitta cl. I. 25 fl. Ioane Dobosianu cl. norm. IV. 15 fl. Paulu Crasiovanu la finea anului ca premiu 1 galb. 6 fl. 50 cr. I. S. rigorosante 49 fl. 60 cr. 275 fl. 72 cr.

Subscrisul mi tien de cea mai placuta detorintia a esprime in numele tenerimei ce s'a ajutorat d'in venitul curat a concertului tienut in 1/13 februaru aduné'a mea multiamita tuturor marinimosilor contributori; éra desclinit Domnisiórei Sofia Radulescu si ambelor domnisióre de Ratiu, nu altcum reverendului D. Trifone Sietpetianu si bravalui seu cor d'in Chiseteu, mai departe D. d. Ion Sietpetianu, Petru Popoviciu si Ion Slaviciu, cari d'in marinimositate luara parte activa la Concert, in fine Dlui ad. Stefan Adam.

Temisioara in 10 iuliu 1866. In numele fostului comitet arangiatoriu: Georgiu Craicunescu. N. B. D'in Toracul mare s'a incasat numai 6 fl. éra nu 9 fl. Comit. arang.

**) D'in mai multe parti ni s'au spus cá D. exped. com. d'in Lugosiu ar fi incasat cativa florini pe sem'a acestui concert, — pan' acum'a inse aici nimica n'a ajuns. Com. arang.

Indreptare. In nr. tr. sub rubric'a Romania, sirul 1. in loc de mesagian domnesc cetece: mesagiu domnesc.

Responsuri: Dlui G. C. in T. Se trimi tote regulat, póte sunt la posta. Dorim a se pentru fie care desclinit nrul ce nu l'a primil — Amicului ch: cat mai curund.

Cursurile din 27 Iuliu n. sér'a.

(dupa aretare oficiale.)

	bani	ms.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	51. —	51. 50
„ „ contributiunali	99. 25	99. 75
„ „ nóue in argint	74. —	75. —
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci)	72. 50	73. —
Cele nationali cu 5% (jan.)	65. 75	66. —
„ metalice cu 5%	56. 75	57. —
„ „ maiu — nov.	63. —	63. 50
„ „ 4 1/2% „	48. —	48. 50
„ „ 4% „	42. 50	43. —
„ „ 3% „	32. —	32. 50
Efete de loteria:		
Sortile de stat din 1864	61. 50	61. 70
„ „ 1860 1/2 in cele intrage	74. 90	75. 10
„ „ „ 1/2 separata	76. 50	77. —
„ „ 4% din 1854	65. 50	66. 50
„ „ din 1839, 1/2	120. —	121. —
„ „ bancel de credit	104. 25	104. 75
„ „ societ. vapor. dunarene cu 4%	73. —	75. —
„ „ imprum. princp. Eszterházy à 40 fl.	—	—
„ „ „ Salu „ „	—	26. —
„ „ cont. Palffy „ „	—	21. —
„ „ princ. Clary „ „	—	21. —
„ „ cont. St. Genois „ „	—	21. —
„ „ princ. Windischgrätz à 20	—	14. —
„ „ cont. Waldstein „ „	18. —	19. —
„ „ „ Keglevich à 10	—	11. —
Obligatiuni desarsoinatóre de pament:		
Cele din Ungaria	63. —	64. —
„ „ Banatul tem.	60. —	61. —
„ „ Bucovina	56. —	57. —
„ „ Transilvania	57. —	58. 50
Actiuni:		
A bancel nationali	693. —	695. —
„ „ de credit	143. 80	144. —
„ „ scont	576. —	580. —
„ „ anglo-austriace	70. —	72. —
A societateí vapor. dunar.	443. —	445. —
„ „ Lloydului	170. —	180. —
A drumului ferat de nord	1485. —	1490. —
„ „ „ stat	184. 90	185. 10
„ „ „ apus (Elisabeth)	118. —	120. —
„ „ „ sud	200. —	201. —
„ „ „ langa Tisa	147. —	147. —
„ „ „ Lemberg-Czernowitz	160. —	161. —
Bani:		
Galbenil imperatesci	6. 12	6. 10
Napoleon'ori	10. 37	10. 30
Friedrichs'ori	10. 86	10. 80
Suverenil engl.	12. 85	12. 80
Imperialil rusesci	10. 48	10. 40
Argintul	126. —	128. —

Lampe de petroleu

cu cea mai eminenta constructiune. Fasonulu celu mai nou si elegantu cu cele mai moderate pretiuri de fabrica d'in prim' c. r. priv.

fabrica de lampe de oleu austriaca
a firmei:
GEBRÜDER BRÜNNER
in Viena
Magazinulu: Cetate, Kärntnerstrasse Nr. 46 Heinrichshof.
Fabric'a: Mariahilf, Magdalenenstrasse Nr. 10.

Sticle cilindrice d'in cea mai buna calitate de iaga, prearse, in negotiu nainte sub numirea: „cilindru de phönics (Phönix-Cylinder) proveduite cu semnul nostru B pecum si tote objeptele de stiela ce se tinu de lampa.

Depositu de materii ardiatorie pentru salonu d'in petreolu curati americanu si oleu solaru in calitatea cea mai buna pentru cele mai moderate pretiuri locale in transito-magazinulu nostru. — Liste de pretiu si depingeri de lampel nóstre se tramitu pofitoriloru franco.

Fratii Brünnér.

Blitzblätter

(Departatoriu de fulgeru)
(cu c. r. priv.)
conducatori isolati
si
cu stilpi de arama fara capetu
pestrece fórté prin constructiunea lui simpla si solida tote cele de pana acum'a.
le produce pientru pretiu fórté estinu
Fauraria
lui
Anton Brüll,
Vienna, Alsergrund Habgasse Nr. 6.